

Záverečná výskumná správa

k empirickému zhodnoteniu efektívnosti prípravného konania

**v rámci projektu APVV 19-0102 Efektívnosť prípravného konania - skúmanie,
hodnotenie, kritériá a vplyv legislatívnych zmien**

Úvod

V rámci projektu APVV 19-0102 *Efektívnosť prípravného konania - skúmanie, hodnotenie, kritériá a vplyv legislatívnych zmien* bolo jednou z kľúčových a nosných úloh posúdiť empirickými metódami vplyv legislatívnych zmien ako aj zavedených trestnoprávných inštitútov, ale aj externým (mimo trestného konania stojacich) faktorov na rýchlosť trestného konania. Rýchlosť trestného konania bola v rámci projektu vybraná ako empiricky vhodné kritérium efektívnosti trestného konania, vrátane prípravného konania.

Rýchlosť trestného konania, či už ju bude označovať ako právo na prejednanie veci v primeranej lehote alebo právo na konanie bez zbytočného odkladu (priet'ahov), či inak (dĺžka trestného konania a pod.), je elementárnou súčasťou práva na spravodlivé konanie. Rýchly priebeh trestného konania svedčí o bezproblémovej úprave trestného konania, teda vzájomnej konzistentnosti a vnútornej súdržnosti právnych noriem tvoriacich jeho úpravu. Zároveň naznačuje, že pri aplikácii a výklade noriem nedochádza k problémom a ich realizácia zrejme napĺňa zámery zákonodarcu. Teda rýchlosť konania je významným ukazovateľom jeho efektívnosti, a nakoľko je ju možné aj kvantitatívne vyjadrovať, tak je aj vhodným kritériom pre empirickú analýzu vplyvu rôznych, najmä zásadných legislatívnych zmien a nimi zavedených inštitútov na efektívnosť samotného trestného konania.

Údaje k predmetu výskumu boli získané od Odboru správy informačných systémov Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky, ktorý disponuje uvedenými dátami. Dáta boli poskytnuté na USB-disku vo formáte excel súčasne s číselníkom. Následne boli dáta spolu s číselníkom poskytnuté v roku 2022 na dátovú analýzu Žilinskej univerzite v Žiline, Fakulte bezpečnostného inžinierstva. Výsledky analýzy boli spracované podľa jednotlivých útvarov polície so snahou o vytvorenie mapy kriminality, avšak pri analýze sa ukázalo, že poskytnuté dáta sú nekompletné za obdobie rokov 2004 až 2010, čo neumožnilo komplexnú analýzu podľa:

- nápadu trestných činov v jednotlivých krajoch,
- nápadu trestných činov v jednotlivých okresoch,
- nápadu trestnej činnosti v jednotlivých mesiacoch,
- priemerného trvania trestného stíhania,
- nápadu dokonaného trestného činu, pokusu a prípravy.

Použitie metódy, dáta a skúmané charakteristiky

V rámci empirickej analýzy sme vychádzali a používali jednak dáta, ktoré boli k dispozícii ako z verejne dostupných zdrojov, tak aj z tých, ktoré bolo možné získať na základe žiadosti o poskytnutie informácií v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám (zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Na tento krok nadväzovala snaha o získanie a spracovanie dát o prípravnom konaní, resp. postupe pred začatím trestného stíhania, a to z údajov (dát) získaných od Policajného zboru Slovenskej republiky, ktoré sú získavané v rámci vykazovania štatistických formulárov policajtní vykonávajúcimi trestné konanie a sú spracovávané evidenčno-štatistickým systémom kriminality (ďalej len „EŠSK“). Uvedené dáta z EŠSK týkajúce sa štádií predsúdnej časti trestného konania po ich získaní boli spracované za pomoci externého subjektu a výstupom je samostatná analýza vykonaná týmto subjektom. Vo vzťahu k týmto dátam je však nutné poznamenať, že tieto boli zo strany Policajného zboru Slovenskej republiky poskytnuté nekompletné, a následne sa ich ani nepodarilo doplniť. Dáta poskytnuté Policajným zborom Slovenskej republiky vo vzťahu k predsúdny štádiám trestného konania boli nekompletné za roky 2004 až 2010, čo obmedzuje použiteľnosť takýchto dát na vykonanie analýz, a to najmä za použitia induktívnych štatistických metód. Ďalším zdrojom dát pre empirickú analýzu, najmä prípravného konania, boli správy Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za roky 1999 – 2013, z ktorých sa podarilo získať údaje, z ktorých bolo možné vyrátať určité charakteristiky rýchlosti prípravného konania (modus, medián, kvartily), avšak údaje sa nepodarilo aktualizovať na obdobie po roku 2013, a to ani priamym oslovením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, pričom od roku 2014 prestala Generálna prokuratúra Slovenskej republiky vo svojich správach zverejňovať údaje o čase skončenia vecí v prípravnom konaní (teda o jeho rýchlosti). Navyše zmeny členenia vykazovania týchto údajov od roku 2006 viedli k tomu, že nie je možné relevantne porovnať dĺžku prípravného konania pred a po roku 2006.

V prípade predsúdnej časti trestného konania bolo vzhľadom na vyššie spomenuté limity získaných dát za použitia ako popisných, tak aj induktívnych štatistických metód posudzované najmä dodržanie lehôt stanovených novým Trestným poriadkom na skončenie jednotlivých štádií, resp. fázy prípravného konania po vznesení obvinenia. Išlo teda o skúmanie rýchlosti tejto časti trestného konania, kde bolo za pomoci zástupných veličín umožnené vykonať analýzu rýchlosti predsúdnej časti trestného konania, najmä z hľadiska časového vývoja, trendu a vplyvu legislatívnych zmien, resp. inštitútov ako aj externých faktorov.

Vo vzťahu k postupu pred začatím trestného stíhania bolo pre posúdenie jeho rýchlosti a efektívnosti skúmané popisnými aj induktívnymi štatistickými metódami dodržiavanie zákonom stanovenej 30 dňovej (1 mesiac) lehoty na rozhodnutie o trestnom oznámení, resp. inom podnete (v zmysle § 199 ods. 2 Trestného poriadku).

V prípade prípravného konania sme uvedeným spôsobom skúmali najmä dodržanie lehôt stanovených Trestným poriadkom pre skončenie skráteného vyšetovania, resp. vyšetovania po vznesení obvinenia vo veciach, kde došlo následne zo strany policajta k podaniu návrhu na podanie obžaloby (ďalej aj „NPO“), resp. podaniu návrhu na začatie konania o dohode o vine a treste podľa § 232 Trestného poriadku (ďalej aj „NDVaT“). Uvedené zúženie okruhu skúmaných dát bolo vykonané z dôvodu, že v prípade NPO, resp. návrhu na postup podľa § 232 Trestného poriadku ide o veci, ktoré následne v drvivej väčšine prípadov končia na súde, teda v súdnej časti trestného konania, a to na základe podanej obžaloby, resp. návrhu na schválenie dohody o vine a treste zo strany prokurátora (ak nedôjde k ich vráteniu zo strany prokuratúra, resp. k vydaniu iného rozhodnutia z jeho strany).

Posúdenie sa vzťahuje z dôvodu limitov dát len na trestné konania, ktoré viedli policajti zaradení v rámci Okresných riaditeľstiev Policajného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „OR PZ“) a Krajských riaditeľstiev Policajného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „KR PZ“) vzhľadom na charakter dát, ktoré sa nám podarilo k analýze získať. Máme však za to, že nami získané dáta predstavujú dostatočne reprezentatívnu vzorku na celkové posúdenie (aj keď pomocou zástupnej veličiny) rýchlosti a efektívnosti predsúdnej časti trestného konania a vplyvu vybraných legislatívnych inštitútov na ňu.

Z hľadiska legislatívnych zmien bol v rámci predsúdnej časti trestného konania nosne analyzovaný a skúmaný vplyv novým Trestným poriadkom zavedeného inštitútu dohody o vine a treste podľa § 232 Trestného poriadku na rýchlosť (efektívnosť) trestného konania, ako aj vplyv inštitútu osobitného skráteného vyšetovania podľa § 204 Trestného poriadku.

V rámci empirickej analýzy bol skúmaný aj prípadný vplyv niektorých (expertne určených) externých faktorov na rýchlosť (dĺžku) jednotlivých štádií, resp. častí trestného konania, ako je napríklad počet policajtov, ich zaťaženosť, počet prokurátorov, rozpočet Policajného zboru Slovenskej republiky, od ktorého sa odvíja aj finančné ohodnotenie policajtov vykonávajúcich trestné konania a materiálne zabezpečenie samotného trestného konania. Tieto faktory je možné legislatívne do určitej miery aj následne ovplyvňovať. Konkrétne skúmané externé faktory sú vymenované ďalej.

V rámci vykonanej empirickej analýzy sme využívali matematicko - štatistické metódy, a to popisné metódy, ktorými sme charakterizovali, resp. popisovali cez miery variability a polohy a grafické zobrazenia najmä dynamiku vývoja a aj úroveň rýchlosti predsúdnej časti trestného konania. Následne sme doplnili túto analýzu aj o indukzívne štatistické metódy. Za využitia metód analytickej (induktívnej) štatistiky sme cez zástupné veličiny skúmali, či vykonané legislatívne zmeny najmä cez zavedené trestnoprávne inštitúty ako aj externé faktory majú štatisticky signifikantný vplyv na dĺžku (efektívnosť) jednotlivých štádií predsúdnej časti trestného konania. Z indukívnych metód sme používali metódy regresnej a korelačnej analýzy a metódy testovania štatistických hypotéz.

V prípade nami vykonávanej analýzy sme vo všeobecnosti postupovali nasledovne. Pri analýze sme skúmali vplyv vybraných faktorov (či už trestnoprávných inštitútov alebo iných faktorov, ktoré je možné legislatívne ovplyvňovať) na efektívnosť trestného konania. V prípade predsúdnej časti trestného konania sme vzhľadom na limity získaných dát pri analýze pracovali s podielom vecí skončených v lehotách ustanovených Trestným poriadkom. Tento podiel predstavuje zástupnú veličinu pre rýchlosť, nakoľko čím väčší podiel, tým do určitej miery kratšie – rýchlejšie konanie. Tieto skúmané veličiny predstavujú závislé (endogénne) premenné. Faktory, ktoré by podľa nás mohli mať na tieto veličiny vplyv, predstavujú nezávislé (exogénne, vysvetľujúce) premenné. Inak povedané, skúmali sme prípadnú závislosť závislej premennej na nezávislých premenných a jej veľkosť. V našom prípade skúmané veličiny (premenné) predstavovali časové rady, preto boli aj skúmané podmienky pre ich použitie. Pri samotnej regresnej analýze sme využili lineárny viacnásobný regresný model. Regresné koeficienty tohto modelu sme vypočítali metódou najmenších štvorcov, a to za použitia robustných techník (HAC), a to vzhľadom na potrebu dodržania predpokladov (podmienok) použitia tohto modelu (niekedy označované ako Gauss-Markovové podmienky). Vplyv na rýchlosť trestného konania, resp. podiel vecí v lehotách, sme skúmali konkrétne na základe tzv. log-log lineárneho regresného modelu.

Skúmané faktory (veličiny) pre štádium postupu pred začatím trestného stíhania

Z hľadiska postupu pred začatím trestného stíhania sme (pre absenciu relevantných údajov o jeho dĺžke zo strany polície, resp. prokuratúry) analyzovali možný vplyv viacerých faktorov na vývoj podielu vecí, ktoré boli skončené postupom podľa § 197 Trestného poriadku v lehote do 1 mesiaca. Osobitne bol ich vplyv skúmaný vo vzťahu k tomuto podielu u vecí skončených postupom podľa § 197 Trestného poriadku v rámci vecí, o ktorých sa vykonáva

skrátene vyšetovanie, a osobitne v rámci vecí, o ktorých sa vykonáva vyšetovanie. Rýchlosť konania ako kritérium efektívnosti bola skúmaná teda za pomoci tzv. zástupných veličín, ktoré sú prejavom rýchlosti trestného konania, resp. sú ňou výrazne ovplyvňované. Cez zástupné veličiny je možné následne dovodiť vývoj, trendy ako aj faktory, ktoré majú signifikantný vplyv na rýchlosť konania.

Skúmanými faktormi, ktoré na základe expertného odhadu, aj s ohľadom na praktické skúsenosti riešiteľského kolektívu, mohli mať vplyv na rýchlosť trestného konania v štúdiu postupu pred začatím trestného stíhania boli

- nápad vecí (spisov) za rok,
- nápad vecí (spisov) v rámci skráteneho vyšetovania,
- nápad vecí (spisov) v rámci vyšetovania okrem obzvlášť závažných zločinov,
- priemerný mesačný počet poverených príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky v danom roku,
- priemerný mesačný počet vyšetovateľov Policajného zboru Slovenskej republiky v danom roku,
- rozpočet Policajného zboru Slovenskej republiky v mil. Eur,
- priemerný nápad vecí (spisov) na policajta v danom roku,
- priemerný nápad vecí (spisov) na vyšetovateľa v danom roku celkovo vo vyšetovaní a skrátenom vyšetovaní,
- priemerný nápad vecí (spisov) na vyšetovateľa v danom roku, v ktorých sa vykonáva vyšetovanie,
- priemerný nápad vecí (spisov) na vyšetovateľa v danom roku, v ktorých sa vykonáva skrátene vyšetovanie,
- priemerný nápad vecí (spisov) na povereného príslušníka v danom roku a
- počet osôb vo funkcii prokurátora k 31. decembru daného roku.

Išlo teda o faktory jednak charakterizujúce zaťaženosť policajtov ako orgánu činného v trestnom konaní, ktorý vykonáva podstatnú časť úkonov trestného konania (priemerný nápad vecí na policajta, nápad vecí), ako aj personálne zabezpečenie tohto štádia (počet policajtov, počet prokurátorov), ale aj sprostredkovane informujúce o materiálnom zabezpečení konania (rozpočet Policajného zboru Slovenskej republiky). Najmä faktory zaťaženosť orgánov činných v trestnom konaní a chýbajúce personálne kapacity sú často udávané ako dôvody prieťahov v trestných konaniach. Tieto faktory sme zároveň skúmali na rôznych úrovniach, najmä s cieľom zistiť, či ich vplyv na rýchlosť a efektívnosť konania závisí prípadne aj od

formy konania, resp. druhu trestných činov, ktoré sú v konaní riešené (skrátene vyšetovanie vs. vyšetovanie) alebo konkrétneho druhu policajta (poverený policajt vs. vyšetovateľ).

Skúmané faktory (veličiny) pre štádium prípravného konania

Pri skúmaní prípravného konania sme vzhľadom na absenciu relevantných údajov o dĺžke prípravného konania skúmali jeho dĺžku vo fáze po vznesení obvinenia v prípadoch kedy došlo zo strany policajta podľa § 209 Trestného poriadku k podaniu návrhu na podanie obžaloby (NPO), resp. návrhu na začatie konania o dohode o vine a treste (NDVaT), teda konanie následne by malo pokračovať do súdnej časti trestného konania.

Skúmanými veličinami (charakteristikami) boli percentuálny podiel vecí, kde bol NPO vrátane NDVaT podaný v lehotách podľa Trestného poriadku zo všetkých podaných NPO v rámci prípravného konania a osobitne bol tento podiel skúmaný pre veci skončené v skrátene vyšetovaní, vo vyšetovaní vrátane obzvlášť závažných zločinov a vo vyšetovaní obzvlášť závažných zločinov samostatne. Cieľom bolo preskúmať nielen vplyv vybraných faktorov na celkové prípravné konanie po vznesení obvinenia vo veciach, kde došlo k podaniu NPO vrátane NDVaT, ale aj možný vplyv niektorých faktorov len na určitú z foriem prípravného konania (skrátene vyšetovanie, vyšetovanie, resp. vyšetovanie obzvlášť závažných zločinov). Išlo o zástupné veličiny, za pomoci ktorých pri absencii relevantných údajov o dĺžke prípravného konania, je možné analyzovať rýchlosť prípravného konania ako takú, najmä s ohľadom na jej trendy, vývoj a vplyv faktorov na ňu.

Zvolenými, resp. expertne určenými faktormi – vysvetľujúcimi veličinami, ktoré mohli mať vplyv na rýchlosť prípravného konania boli:

- priemerný nápad vecí (spisov) na policajta v danom roku,
- priemerný celkový nápad vecí (spisov) na vyšetovateľa v danom roku,
- priemerný nápad vecí (spisov) na vyšetovateľa v danom roku vo veciach vo vyšetovaní,
- priemerný nápad vecí (spisov) na vyšetovateľa v skrátene vyšetovaní
- priemerný nápad vecí (spisov) na povereného príslušníka v danom roku,
- priemerný mesačný počet policajtov (vyšetovateľ, poverený príslušník) v danom roku,
- priemerný mesačný počet poverených príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky v danom roku,
- priemerný mesačný počet vyšetovateľov Policajného zboru Slovenskej republiky v danom roku,

- počet osôb vo funkcii prokurátora k 31. decembru daného roku,
- rozpočet Policajného zboru Slovenskej republiky v mil. Eur,
- počet návrhov na dohodu o vine a treste v danom roku (osobitne v skrátanom vyšetrowaní, vyšetrowaní bez obzvlášť závažných zločinov a vyšetrowaní u obzvlášť závažných zločinov)
- počet návrhov na dohodu o vine a treste podaných v lehotách podľa Trestného poriadku (osobitne v skrátanom vyšetrowaní, vyšetrowaní bez obzvlášť závažných zločinov a vyšetrowaní u obzvlášť závažných zločinov)
- počet NPO pri postupe podľa § 204 Trestného poriadku,
- počet NPO pri postupe podľa § 204 Trestného poriadku podaných poverenými príslušníkmi.

Ako v prípade postupu pred začatím trestného stíhania, tak aj v tomto prípade išlo o faktory jednak charakterizujúce zaťaženosť policajtov ako orgánu činného v trestnom konaní, ktorý vykonáva podstatnú časť úkonov konania (priemerný nápad vecí na policajta, nápad vecí), ako aj personálne zabezpečenie tohto štádia (počet policajtov, počet prokurátorov), ale aj sprostredkovane informujúce o materiálnom zabezpečení konania (rozpočet Policajného zboru Slovenskej republiky). Zároveň bol skúmaný aj vplyv dvoch výrazných trestnoprávných inštitútov, ktorých prijatie do Trestného poriadku bolo spojené so snahou o zrýchlenie a zefektívnenie trestného (prípravného) konania, ako aj zhospodárnenie trestného (prípravného) konania. Ako už bolo spomenuté, tak uvedené faktory zaťaženosť orgánov činných v trestnom konaní a chýbajúce personálne kapacity sú často udávané ako dôvody prieťahov v trestných konaniach. Tieto faktory sme zároveň skúmali na rôznych úrovniach, najmä s cieľom zistiť, či ich vplyv na rýchlosť a efektívnosť konania závisí prípadne aj od formy konania, resp. druhu trestných činov, ktoré sú v konaní riešené (skrátané vyšetrowanie vs. vyšetrowanie) alebo konkrétneho druhu policajta (poverený policajt vs. vyšetrowateľ).

Záver

Na základe nami vykonaného empirického posúdenia efektívnosti trestného konania v predsúdnej časti z hľadiska vývoja rýchlosti trestného konania po jeho jednotlivých štádiách sme za použitia vyššie spomenutých štatistických metód dospeli k nasledujúcim zisteniam. Výsledky sú prezentované na základe záverov vyplývajúcich z metód induktívnej štatistiky, konkrétne regresnej a korelačnej analýzy s ohľadom na faktory, ktoré vyšli ako štatisticky signifikantné minimálne na hladine významnosti $\alpha = 0,10$. Pri tom sme posudzovali zároveň

vplyv legislatívnych zmien, resp. vybraných trestnoprávnych inštitútov na rýchlosť (dĺžku) trestného konania.

Z našich výsledkov v rámci empirickej analýzy môžeme zvýrazniť najmä nasledovné zistenia.

Čo sa týka **postupu pre začatím trestného stíhania**, tak vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že podiel vecí ukončovaných v tomto štádiu postupom podľa § 197 Trestného poriadku za nami skúmané obdobie od roku 2006 stúpala, avšak rešpektovanie lehoty 30 dní na vydanie tohto rozhodnutia naopak klesalo. Z hľadiska faktorov majú na tento vývoj najväčší vplyv zmeny počtov, resp. zaťažnosti vyšetrovateľov Policajného zboru Slovenskej republiky. Pre zefektívnenie postupu pred začatím trestného stíhania sa bude preto potrebné zamerať najmä na konania o trestných veciach, kde trestné konanie vykonávajú vyšetrovatelia Policajného zboru Slovenskej republiky a v tomto smere hľadať prípadne legislatívne riešenia.

Podľa nášho názoru však význam a dĺžka štádia postupu pred začatím trestného stíhania bude narastať. Dôvodom bude na jednej strane trend zvyšovania podielu rozhodnutí podľa § 197 Trestného poriadku, ktorých vydanie je zvyčajne časovo náročnejšie ako vydanie uznesenia o začatí trestného stíhania podľa § 199 Trestného poriadku, ktoré neobsahuje odôvodnenie. Na strane druhej bude mať vplyv na túto skutočnosť súčasná judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 33/2019), najmä vo vzťahu ku skutkom, ktorých spáchanie sa očakáva v budúcnosti. Tieto dve skutočnosti podľa nášho názoru globálne povedú k predlžovaniu tohto štádia trestného konania. Súčasne dôvodne očakávame zvyšovanie významu tohto štádia pre trestné konanie z dôvodu, že vykonávanie a získavanie niektorých dôkazov, ktoré boli doteraz zvyčajne vykonávané až v prípravnom konaní, bude prenášané do štádia postupu pred začatím trestného stíhania.

Z hľadiska **prípravného konania** môžeme na základe popisnej, ako aj induktívnej štatistickej analýzy konštatovať, že zmeny zaťažnosti vyšetrovateľov Policajného zboru Slovenskej republiky spismi, ako aj zmeny ich počtov **v prípade skráteného vyšetrovania** pôsobia najviac na dodržiavanie lehoty 2 mesiacov pre skončenie vecí. Využívanie inštitútu osobitného skráteného vyšetrovania má štatisticky menší vplyv na dodržiavanie lehoty skráteného vyšetrovania, ako tieto ostatné faktory. Výsledky analýzy ďalej naznačujú, že inštitút dohody o vine a treste je v tejto forme prípravného konania pomerne málo využívaný, nemá podstatnejší vplyv a je dokonca na ústupe.

Čo sa týka inštitútu osobitného skráteneho vyšetrovania podľa § 204 Trestného poriadku, tak má tento inštitút zrejme významný vplyv iba v prípade skráteneho vyšetrovania vykonávaného poverenými príslušníkmi Policajného zboru Slovenskej republiky. Na jeho využívanie mali doteraz významný vplyv dve legislatívne zmeny. Prvou bola zmena Trestného poriadku vykonaná vo vzťahu k tomuto inštitútu zákonom č. 5/2009 Z. z., kde z našej analýzy vyplýva, že z nej mali význam najmä zmeny týkajúce sa rozšírenia možnosti využitia tohto inštitútu aj na osoby, ktoré boli zadržané až do 24 hodín od spáchania skutku, nie len bezprostredne po ňom, ako aj zrušenie povinnosti prokurátora vrátiť spis policajtovi v prípade prepustenia zadržanej osoby. Zmena spočívajúca v rozšírení aplikácie tohto inštitútu na prečiny s hornou hranicou až do 5 rokov zatiaľ taký výrazný vplyv na využívanie tohto inštitútu podľa nášho názoru nemala. Druhou zmenou s podstatným vplyvom na aplikáciu tohto inštitútu bola zmena Trestného zákona vykonaná zákonom č. 313/2011 Z. z., a to vo vzťahu k novelizácii trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289. Tu najmä postih vodičov motorových vozidiel, ktorí ich viedli pod vplyvom alkoholu, viedol k nárastu využívania postupu podľa § 204 Trestného poriadku.

Naopak inštitút dohody o vine a treste je v zásade nevyužívaný v skrátenej vyšetrovanej poverenými príslušníkmi Policajného zboru Slovenskej republiky a aj v prípade skráteneho vyšetrovania vykonávaného vyšetrovateľmi Policajného zboru Slovenskej republiky jeho podiel klesá, a to najmä v poslednom období.

Z hľadiska prípravného konania vykonávaného formou **vyšetrovania**, tak tu sa na základe našej analýzy ako štatisticky významné faktory na dodržiavanie lehôt na podanie návrhu na podanie obžaloby, resp. začatie konania o dohode o vine a treste, a tým aj na rýchlosť konania, ukázali opäť zmeny počtu vyšetrovateľov Policajného zboru Slovenskej republiky a ich zaťaženosť. Súčasne bol preukázaný aj vplyv počtu podaných návrhov na začatie konania o dohode o vine a treste vo veciach, kde je vedené vyšetrovanie o obzvlášť závažných zločinoch, na dodržiavanie lehôt vo vyšetrovaní, aj keď tento vplyv bol menší ako vplyv predchádzajúcich faktorov. Tieto závery o vplyve inštitútu dohody o vine a treste možno dedukovať aj z vykonanej popisnej analýzy.

V nami sledovanom období však v posledných rokoch trend smeroval k poklesu využívania inštitútu konania o dohode o vine a treste, a to ako v prípravnom konaní, tak aj v súdnej časti trestného konania. Predpokladáme ďalší poklesaj s ohľadom na nedávno prijaté zmeny Trestného poriadku vo vzťahu k spolupracujúcim osobám.

Celkovo možno konštatovať, že **v prípade celého prípravného konania** majú na dodržiavanie lehôt výrazný vplyv zmeny v počtoch vyšetrovateľov Policajného zboru Slovenskej republiky, resp. ich zaťažnosti. Ďalšími faktormi sú inštitút osobitného skráteneho vyšetrovania podľa § 204 Trestného poriadku a inštitút dohody o vine a treste podľa § 232 Trestného poriadku. Zatiaľ čo prvý má význam najmä z hľadiska skráteneho vyšetrovania vykonávaného poverenými príslušníkmi Policajného zboru Slovenskej republiky, teda konania o typovo menej závažných trestných činoch, tak druhý má význam najmä v prípade vyšetrovania tých najzávažnejších trestných činov, teda obzvlášť závažných zločinov.

Celkovo na základe našej analýzy môžeme záverom konštatovať, že zavedenie inštitútu konania dohody o vine a treste podľa § 232 Trestného poriadku malo vplyv na trestné konanie, najmä z hľadiska jeho rýchlosti. Rovnako tak má na prípravné konanie vplyv aj inštitút osobitného skráteneho vyšetrovania podľa § 204 Trestného poriadku. V predsúdnej časti trestného konania má na jej efektívnosť meranú na základe dodržiavania lehôt na skončenie vecí, ktoré by mali následne pokračovať v súdnej časti, výrazný vplyv najmä počet a zaťažnosť vyšetrovateľov Policajného zboru Slovenskej republiky a nimi vykonávané trestné konania – vyšetrovanie. V tomto smere bude potrebné do budúcnosti pôsobiť na trestné konanie s cieľom zvýšenia jeho efektívnosti, a to aj za pomoci legislatívnych zmien, či už samotného trestného konania alebo súvisiacich právnych predpisov upravujúcich postavenie a činnosť vyšetrovateľov Policajného zboru Slovenskej republiky.

Čo sa týka inštitútu skráteneho vyšetrovania vrátane osobitného skráteneho vyšetrovania podľa § 204 Trestného poriadku, tak očakávame v prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky nevysloví protiústavnosť prijatých zmien Trestného zákona vykonaných zákonom č. 40/2024 Z. z., nárast významu tejto formy prípravného konania, keďže v dôsledku zníženia trestných sadzieb jednak fakticky cez ich úpravu, ako aj nepriamo cez zvýšenie hraníc škody, dôjde zrejme k nárastu počtu vecí, pri ktorých sa bude viesť trestné konanie touto formou. V takom prípade by malo najmä Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky adekvátne reagovať vo vzťahu k riešeniu personálneho a materiálneho zabezpečenia úseku skráteneho vyšetrovania v rámci polície. Je možné očakávať, že uvedené si vyžiada možné navýšenie počtov poverených príslušníkov, čo za súčasnej situácie z hľadiska personálneho stavu Policajného zboru Slovenskej republiky môže predstavovať problém. Záverom môžeme konštatovať, že sa nám podľa nášho názoru podarilo splniť aj cieľ projektu spočívajúci v overení možnosti využitia matematicko-štatistických metód a postupov na

skúmanie vplyvu legislatívnych zmien na trestné konanie a skúmanie jeho efektívnosti. Takisto sme preukázali vhodnosť rýchlosti trestného konania ako kritéria hodnotenia jeho efektívnosti.

Dňa 20.06.2024

V mene riešiteľského kolektívu APVV-19-0102 vypracovali

doc. JUDr. Marek Kordík, PhD., LL. M.

JUDr. Ing. František Vojtuš, PhD.

prof. JUDr. Jozef Čentéš, DrSc.

zodpovedný riešiteľ projektu APVV-19-0102

vedúci Katedry trestného práva,

kriminológie a kriminalistiky PraF UK